

Innostuksesta yhdessä tekemiseen

Varsinais-Suomen järjestöyhteistyön tiekartta 2021–2022

Varsinais-Suomen liitto
Egentliga Finlands förbund

Sisällys

Varsinais-Suomen järjestöt ovat muutoksessa mukana	3
Kärkitoimenpiteet	5
Varsinais-Suomen järjestöjaosto	7
Kehittämispolut	8
1. Yhdistykset palvelevat	8
2. Yhdessä oppivat järjestöt	9
Tulevaisuuden järjestö onnistuu muuttuvassa maailmassa	10
3. Yhdessä vahvat järjestöt	11
4. Sektorirajat ylittävä kumppanuus	12
Yhteistyössä kunnan kanssa	12
Aktiivisen kansalaistoiminnan Varsinais-Suomi	13

Varsinais-Suomen järjestöt ovat muutoksessa mukana

Toukokuun 13. päivänä vuonna 2019 saatiin Varsinais-Suomen järjestötoiminnassa muuan pitkä prosessi loppusuoralle. Tuolloin nimittäin päätettiin Varsinais-Suomen maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) kokouksessa perustaa ryhmän alaisuuteen järjestöjaosto. MYR:n muut jaostot ovat elinkeino-, koulutus-, maaseutu- ja ilmastovastuujaosto eli järjestöt nostettiin kovaan seuraan. Järjestöjaoston kokoonpano syntyi päätöksen jälkeen yhdistysten ehdotusten pohjalta ja ensimmäinen kokous pidettiin joulukuussa 2019. Varsinaisten ja varajäsenten kautta edustettuna on nelisenkymmentä varsinaissuomalaista yhdistystä ja järjestöä.

Varsinais-Suomen järjestöjen toiveet ja tarpeet nousivat ensimmäistä kertaa vahvasti esille maakuntastrategian valmistelussa vuosina 2013–2014. Tulevaisuustutkija Olli Hietasen vetämä järjestöjen ja yhdistysten tulevaisuusilta kesällä 2015 oli ensimmäinen konkreettinen yritys ideoida yhdessä Varsinais-Suomen kehittämistarpeita kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Sittemmin toiminnan muotoa haettiin muun muassa Satakunnan ja Pohjois-Karjalan kokeimuksia kuullen.

Yhteistyö on rakentunut vaihe vaiheelta hyvällä sykkeellä: aivan ensin järjestöyhteistyön kehittäminen merkittiin yhdeksi maakunnan kehittämisen tavoitteista Varsinais-Suomen maakuntaohjelmaan 2018–2021. Noin vuosi ohjelman hyväksymisen jälkeen saatiin valmiiksi Varsinais-Suomen järjestöyhteistyön tiekartta vuosille 2018–2020 ja sen tunnistamasta tarpeesta perustettiin lopulta MYR-järjestöjaosto.

Jaoston toiminta on alusta alkaen ollut itseohjautuvaa. Varsinais-Suomen liitto on mukana kutsujana, mahdollistajana ja tietenkin omissa temaattisissa kysymyksissään asiantuntijana, mutta muutoin järjestöt ovat oman sektorinsa asiantuntijoita ja päättävät keskusteltavat asiat jaoston tehtävien sisällä. Maakunnallinen järjestöyhteistyö kasvattaa juuria maakunnan liiton työn teemoihin, kun yhteiset tavoitteet peilautuvat kansalaisyhteiskunnassa, ihmisissä. Tämä on kiistatta kaikkien etu ja sitä tarvitaan, jotta maakunnalliset strategiat ja ohjelmat ovat eläviä ja merkityksellisiä.

Järjestöjaosto pyrkii toimimaan eräänlaisena solmukohtana varsinaissuomalaisille järjestöille: sen tarkoitus on olla aidosti järjestöjä yhdistäviä asioita pohtiva ja kehittävä, eikä se siksi kompastele sektorikohtaisiin etuihin tai mahdolliseen kilpailuun. Niiden sijaan jaosto pohtii muun muassa yhteisen viestinnän kehittämistä, yhteisiä koulutuksia, yhteisiä panostuksia kuntayhteistyön rakentamiseen sekä teemoja kuten monikulttuurisuus ja kestävä kehitys.

Järjestötoiminnan arjessa, kansalaistoiminnan merkityksessä, rakenteissa ja toimintatavoissa eletään muutoksen aikaa. Yhteiskunta ja toimintaympäristö ympärillämme muuttuvat eikä järjestötoiminta ole oma saarekkeensa, joka olisi tämän kehityskulun ulottumattomissa. Yhdistysten ja järjestöjen pitää olla muutoksen etulinjassa, luomassa omaa tulevaisuuttaan. Tätä työtä tehdään Varsinais-Suomen järjestöjaostossa, kaikille avoimella järjestöfoorumilla ja järjestöjen yhteisen tiekartan kautta.

Yhteistyön elävä opas

Käsissäsi oleva Varsinais-Suomen järjestöyhteistyön tiekartta 2021–2022 on maakunnassamme toinen laatuaan ja jatkaa tiekartan 2018–2020 osoittamalla reitillä. Tarkkasilmäinen lukija huomaa, että osa asioista on kirjattu samalla tavalla kuin edellisessä versiossa ja osa on käynyt läpi jonkinasteisen muutoksen tai tarkennuksen. Tämä johtuu tiekartan perusluonteesta; toimimme jatkumossa, jossa asiat etenevät erilaisella tahdilla ja jossa kaikkien toimenpiteiden tai tilannekuvausten päivitys ei ole itsetarkoitus. Edelleen tiekartta näyttää yhteistyön suunnan, mutta ei välttämättä vielä kaikilta osin yksityiskohtaisesti kerro, miten reitti kuljetaan. Työn tarkentaminen, edistäminen ja seuraaminen on Varsinais-Suomen maakunnan yhteistyöryhmän järjestöjaoston tehtävä. Sen työskentelyn rinnalla yhteisiä asioita käsitellään vuosittaisissa järjestöfoorumeissa osana Varsinais-Suomen maakuntaohjelmatyötä ja kumppanuusfoorumin toimintaa.

Tämä tiekartta toivottaa tervetulleeksi kaikenlaisten järjestöjen osallistumisen. Siinä käytetään rinnakkain termejä järjestö ja yhdistys, joista molemmat kuvaavat ihmisten yhteenliittymiä, jotka toteuttavat tiettyä yhteistä tavoitetta tai arvoa. Tiekartan tavoite on tunnistaa tämän kentän yhteisiä, läpileikkaavia mahdollisuuksia ja tarpeita riippumatta toimijoiden koosta tai siitä, millä toimialalla tai mihin teemaan ne keskittyvät. Tiekartta onkin yhteistyön elävä opas, jota päivitetään muutaman vuoden välein – toivottavasti yhä laajenevan osallistuvan järjestöjoukon toimesta.

Tervetuloa mukaan varsinaissuomalaiseen järjestöyhteistyöhön ja kumppanuuteen!

18.11.2020

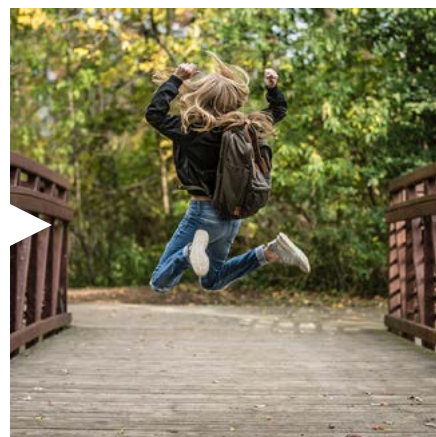
Varsinais-Suomen maakunnan yhteistyöryhmän järjestöjaosto 2019–2021

Puheenjohtaja
Tauno Linkoranta, kyläasiamies
Varsinais-Suomen Kylät ry

Varapuheenjohtaja
Regina Strandberg, toiminnanjohtaja
Folkhälsans Förbund rf / Turunmaa

Kärkitoimenpiteet

Varsinais-Suomen järjestöyhteistyön tavoite on aktiivisen ja yhdenvertaisen kansalaistoiminnan ja toimijoiden välisen yhteistyön Varsinais-Suomi, jossa elämisen laatu on parasta. Tiekartassa tunnistetut kärkitoimenpiteet ovat yhteistyön avainkokonaisuuksia, jotka toisaalta muodostavat ja edistävät yhteistyölle tärkeitä rakenteita ja toisaalta suuntaavat katseen erityisen tärkeiksi katsottuihin sisältöteemoihin.

Kärkitoimenpiteet

- ▶ MYR-järjestöjaoston toiminta
- ▶ Vuosittainen järjestöfoorumitapahtuma
- ▶ Osaamisen tunnistaminen
- ▶ Fyysiset ja digitaaliset yhteistyön tilat
- ▶ Kunnalliset yhdistys- ja järjestöohjelmat

Kehittämispolut

1. Yhdistykset palvelevat
2. Yhdessä oppivat järjestöt
3. Yhdessä vahvat järjestöt
4. Sektorirajat ylittävä kumppanuus

Tuloksena

- ▶ Aktiivisen, yhdenvertaisen kansalaistoiminnan ja toimijoiden välisen yhteistyön Varsinais-Suomi, jossa elämisen laatu on parasta

Kumppanuustyö

Jo edellistä tiekarttaa valmisteltaessa oli selvää, että niin tiekartalla kuin maakunnallisella järjestöyhteistyöllä, jota se edustaa, tulee olla "omistaja". Omistajan täytyy ottaa vastuun työn edistämisestä yhdessä maakunnan liiton asiantuntijoiden kanssa. Lisäksi tarvitaan rakenteita, jotka vahvistavat yhteistyön tunnetta myös tämän omistajatahon ulkopuolella.

Vuonna 2019 perustetun ja nimetyn maakunnan järjestöjen yhteistyöelimen, Varsinais-Suomen maakunnan yhteistyöryhmän järjestöjaoston, tehtävä on vastata tiekartan tavoitteiden edistämisestä. Lisäksi se ottaa aktiivisesti kantaa järjestöjä koskeviin asioihin tuomalla järjestökentän tarpeet päättäjien tietoon. Järjestöjaoston toiminnan kehittämisen ja tukemisen tulee olla yksi maakunnallisen järjestöyhteistyön pää tavoitteista.

Varsinais-Suomen maakuntaohjelmatyöhön liittyvä järjestöfoorumi puolestaan on osa Varsinais-Suomen kumppanuusfoorumia, joka levittää työn myös jaoston ulkopuolelle: se on järjestöjen yhteinen vuosittainen verkostoitumis- ja edunvalvontatapahtuma ja viestintäkanava. Yhdessä järjestöjaosto ja järjestöfoorumi tarjoavat järjestöille rakenteen, yhteistyön mallin ja yhteistyötilan.

Aihekokonaisuuksien osalta kärkitoimenpiteenä on, että järjestöt tunnistavat ja sanoittavat yhä paremmin oman toimintansa ytimen ja löytävät ympäriltään yhteistyötahoja ja -tiloja, jotka auttavat niitä saavuttamaan tavoitteensa. Yhteistyön pohjalta laaditaan yhdistys- ja järjestöohjelmia, ja näin järjestöjen on helpompi turvata henkilöresursseiltaan vakaa ja luotettava toimintapohja.

Järjestöyhteistyö jatkuu kärkitoimenpiteiden kanssa rinnakkain niin kutsutuilla kehittämispoluilla. Tavoitteeseen kuljetaan kumppanuudella, osana Varsinais-Suomen kumppanuusfoorumia.

Toimenpiteet:

- Maakunnallinen järjestöjaosto toimii ja vaikuttaa
 - Maakunnan yhteistyöryhmän, MYR:in alainen järjestöjaos aloitti toimintansa vuoden 2019 lopussa. Ryhmä toimii järjestöjen vetämänä ja niiden lisäksi siihen kuuluu edustajat Varsinais-Suomen liitosta ja Lounais-Suomen aluehallintovirastosta. Järjestöjaoston ensimmäinen toimikausi kestää v. 2021 loppuun saakka.
- Vuosittain järjestettävä Järjestöfoorumi on keskeinen ja vakiintunut osa toimintaa
 - Järjestöfoorumi on osa Varsinais-Suomen kumppanuusfoorumia. Järjestöfoorumin toimintaa kehittävät järjestöt yhteistyössä Varsinais-Suomen liiton kanssa
- Huolehditaan järjestöyhteistyön fyysisistä ja digitaalisista yhteistyön tiloista
 - Tunnistetaan ja tiedotetaan aktiivisesti erilaisista kokoontumispaikoista
 - Hyödynnetään aktiivisesti Varsinais-Suomen kumppanuusfoorumin kanavia ja verkko-viestintää. Käytetään hyväksi myös tavallisimpia some-kanavia viestin viemiseksi kentälle.
- Tunnistetaan järjestöjen osaaminen ja asiantuntemus, arvioidaan toiminnan vaikutuksia ja viestitään niistä tehokkaasti. Päivitetään järjestötoiminnan brändiä.
 - Otetaan osaamisen tunnistaminen ja vaikutusten arviointi sekä järjestötoiminnan brändin kehittäminen järjestöfoorumin ohjelman osaksi.
- Kootaan yhdistys- ja järjestöohjelmia jokaiseen kuntaan.

2.1. Varsinais-Suomen järjestöjaosto

Varsinais-Suomen maakuntaohjelman 2018–2021 ja Varsinais-Suomen järjestöyhteistyön tiekartan 2018–2020 tunnistama tarve maakunnallisesta järjestöyhteistyöryhmästä eteni nopeasti maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelun kaaduttua, kun uuden maakunnan osallisuutta edistäväksi neuvottelukunnaksi kaavailtu ryhmä löysi uuden ja toimivan paikan Varsinais-Suomen maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) alaisuudesta. Järjestöjaosto perustettiin MYR:n kokouksessa 13.5.2019 ja avoimen nimeämisprosessin seurauksena muodostettu jaoston kokoonpano vuosille 2019–2021 vahvistettiin MYR:n kokouksessa 21.10.2019. Jaosto on maakunnan yhteistyöryhmän alainen ja siten osa Varsinais-Suomen liiton toimintaa.

Järjestöjaoston tehtävänä on muun muassa edistää Varsinais-Suomen järjestöyhteistyön tiekartan toteutumista, järjestää vuosittain Varsinais-Suomen järjestöfoorumi -tapahtuma, edistää järjestö-kunta-maakunta -yhteistyötä, huolehtia järjestökentän edunvalvonnasta tuomalla yhdistysten ja järjestöjen asiantuntijuus esiin, sekä panostaa järjestökentän viestintään tiedon avoimuuden ja tiedon välittämisen kautta, tavoitteena erityisesti yhteistyötä ja rahoituksen saamista edistävän tiedon lisääminen sekä järjestötoiminnan brändäys.

Jaoston työskentelyä rytmittävät kokoukset neljä kertaa vuodessa, sekä niiden välinen työryhmätyöskentely. Työryhmien teemat elävät tarpeen mukaan. Tiekartan päivitysvaiheessa työryhmät työskentelivät kestävän järjestötoiminnan, kuntayhteistyön, järjestöosaamisen kehittämisen ja jakamisen, ja kulttuuristen voimavarojen hyödyntämisen teemojen parissa. Vuoden 2020 poikkeusoloissa kokoukset hoidettiin pääsääntöisesti etänä, mutta työskentely oli silti aktiivista, mikä kertoo järjestöjen joustavuudesta ja kyvystä muuttua toimintaympäristön mukana.

Varsinais-Suomen järjestöjaostossa ovat edustettuina mm. sosiaali- ja terveysyhdistykset, vapaa-aika ja harrastusyhdistykset, kylä- ja asukasjärjestöt, neuvontajärjestöt, kulttuuriyhdistykset, palvelujärjestöt, eläkeläis- ja veteraanijärjestöt, kasvatus-, tiede-, ja opintoyhdistykset, nuorisoyhdistykset ja opiskelijajärjestöt, kehitystyö, ystävyyssseurat, etniset järjestöt, ympäristöyhdistykset, sekä viranomaisina Lounais-Suomen aluehallintovirasto ja Varsinais-Suomen liitto.

Tarkemmin järjestöjaostoon voi tutustua Varsinais-Suomen kumppanuusfoorumilla osoitteessa:

www.kumppanuusfoorumi.fi/foorumi/jarjestofoorumi/jarjestojaosto.

Kehittämispolut

Kehittämispolut kuvaavat varsinaissuomalaisia järjestöjä yhdistäviä aihekokonaisuuksia, joihin kiteytyy niin järjestöjä koskevia ja niille ominaisia kehittämistarpeita kuin järjestöjen ja maakunnan keskinäisiä kehittämistoiveita. Kehittämispoluilta on tunnistettu toimenpiteitä, jotka kuljettavat kohti polun tavoitetta. Toimenpiteiden toteutuksen suunnittelusta, koordinoinnista ja käynnistyksestä vastaa Varsinais-Suomen maakunnan yhteistyöryhmän järjestöjaosto.

1. Yhdistykset palvelevat

Tavoite: Asiakas- ja jäsenlähtöisesti palveleva, joustava ja innovoiva järjestömaakunta

Järjestöt ja yhdistykset luovat yhteiskunnalle merkittävää lisäarvoa tuottamalla omille jäsenilleen ja sidosryhmilleen palveluja ja toimintaa. Ne tukevat varsinaissuomalaisten hyvinvointia, vaikuttavat elinympäristöömme ja sen kehittymiseen ja ehkäisevät syrjäytymistä. Kun puhutaan palveluista, niin yleishyödyllisten kuin palvelutuotannollistenkin järjestöjen osalta korostuvat arvot kuten yhteisvastuullisuus, osallisuus sekä ammattitaito.

Varsinaissuomalaiset järjestöt toimivat ihmistä lähellä, jäseniään ja asiakkaitaan palvelevasti ja osallistavasti. Toiminta voi olla avointa, jäsenistölle tarkoitettua tai markkinoille tuotettua. Usein toimintaa tuotetaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa tai niiden tilauksesta, joko yksittäisinä kokonaisuuksina tai osana laajempaa palveluketjua. Järjes-

töt palveluasiantuntijoina, -tuottajina ja -muotoilijoina tuovat ihmisten äänen kuuluviin maakunnan kehittämistyössä ja päätöksenteossa ja tunnistavat heikkoja signaaleja tulevista tarpeista.

Varsinais-Suomessa järjestöt ovat olleet viime vuosina merkittävässä roolissa sosiaali- ja terveysalaa koskevien uudistusten valmistelussa. Uudistus on tarpeellinen ja järjestöjen tulee myös tulevaisuudessa olla luonnollinen osa työtä, uudistusten läpiviennin jälkeenkin. Järjestöjen toiminta tukee ja täydentää julkista ja yksityistä sektoria, ja pitkäjänteinen yhteistyö tehostaa toimintaa ja säästää kustannuksia. Asiakaslähtöinen palvelutuotanto ennaltaehkäisee syrjäytymistä ja tuo kaikki tuottajatasot kuulluksi, asiakasta myöden.

Palveleva varsinaissuomalainen järjestö tunnistaa oman asiantuntijuutensa ja osaa markkinoida sitä kunnissa ja maakunnassa. Vahvuutensa tunnistava järjestö rakentaa kumppanuuksien muotoutumista varten toimintaa, tuotteita ja palveluja, joita se tarjoaa niin jäsenistölleen kuin tilaajalakin. Sen täytyy pystyä tekemään itsensä ja palvelujensa ydin näkyväksi. Palvelutuotantoa voi olla hyödyllistä kehittää yhteisöllisesti, ja järjestöjen kannattaa jakaa tietotaitoaan parhaiden käyttäjälähtöisten ratkaisujen löytämiseksi. Voimakas ja tunnustettu järjestökenttä toimii laadukkaasti ja innovoivasti, ja näkyy jatkuvasti kehittyvässä maakunnassa.

Kuva: Joonatan Stenwall, Varsinais-Suomen Kylät ry, Kyläjuhlut Houtskarissa.

Toimenpiteet:

- Vahvistetaan järjestöjen oman asiantuntijuuden tunnistamista ja markkinointia yhteisillä koulutuksilla.
- Kysytään ja kuullaan maakunnan järjestökentän toiveet yli toimialasektoreiden.
- Järjestetään monialaisia kumppanuustapaamisia ja ideariihä.
- Rakennetaan yhteistä päätöksenteko- ja hankintakulttuuria.
- Huolehditaan monisuuntaisesta viestinnästä maakunnan kanssa.
- Huolehditaan digitaalisista ja fyysisistä vuorovaikutuksen foorumeista.
- Rakennetaan sekä kunta-järjestö- että järjestö-järjestö-kumppanuussopimuksia.
- Nimetään kumppanuuden rakentamiselle vastuutahot.
- Tavoitellaan resursseja pitkäjänteiseen kehittämistyöhön.

2. Yhdessä oppivat järjestöt

Tavoite: Vaikuttava, älykkäästi oppiva ja ketterä järjestömaakunta

Järjestötoiminta muuttuu ja muovautuu yhteiskunnan ja toimintaympäristön mukana. Osa kansalaistoiminnasta on järjestäytymätöntä ja siten hyvin ketterää tilanteen mukaan. Sopeutuvan muutoksen ohella oppivat järjestöt ottavat tulevaisuuden tekemisen omiin käsiinsä arvioimalla toimintaansa ja kehittämällä uusia työtapoja. Tässä olennainen työkalu on tiekartan mukana kehittyvä A2A-toiminta (englanniksi "Association to Association"), jossa kolmannen sektorin toimijat pyrkivät yhdessä toimien ja toisiltaan oppien vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin. Näin rakennetaan laajapohjainen, vaikuttava edunvalvoja ja yhteisten tarpeiden kartoittaja. Käytännössä tätä työtä edistetään muun muassa Varsinais-Suomen järjestöjaoston kehittämällä arviointityökalulla (sivu 10).

Järjestöjen toisiltaan oppimisen keskeinen tavoite on toiminnan kestävyys. Osaltaan kyse on järjestöjen toiminnasta itsestään, sen laadusta ja vaikuttavuudesta. Järjestöjä tulee kehittää myös organisaatioina, keskittyen etenkin johtamisen, jäsenyyden ja vapaaehtoistyön eli sitoutumisen ulottuvuuksiin. Kolmas painopiste on järjestöjen kyky sopeutua erilaisiin muutoksiin ja reagoida niihin eli muutosjoustavuus, resilienssi.

Järjestöjen jäsenillä, aktiiveilla, työntekijöillä, vapaaehtoisilla ja sidosryhmillä on kehittämisideoita, jotka tarvitsevat uusia kanavia tullakseen laajempien joukkojen hyödynnettäväksi. Arvioivan otteen tulisi olla osa yhdistysten ja järjestöjen arkea niin oman toiminnan kehittämisen kuin vaikuttavuuden osoittamiseksi. Järjestöjaosto tarjoaa työkaluja yhdistysten resurssikartoitusten tekemiseen ja toiminnan vaikuttavuuden osoittamiseen sekä osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen. Hyvin suunnitellut ja ketterät kokeilut tuottavat uutta tietoa ja sovellusarvoa kaikille – myös epäonnistuessaan. Osallistaminen, joukkoistaminen, jakamis- ja vertaistalous, digitaalisuus, joukkoistaminen ja vastaavat keinot luovat uusia mahdollisuuksia myös järjestöille. Hiilijalanjäljen pienentäminen ja kestävä kehityksen edistäminen kuuluvat samoin kolmannen sektorin toimintaperiaatteisiin.

Osaamisen kehittäminen yhdistyy luontevasti muihin tiekartan kehittämispolkuihin ja on selkeä tukitoimi kaikille toimenpiteille. Se myös tekee houkuttelevaksi ja tukee työikäisten mukaan saamista. Merkittävä osa oppimisesta tapahtuu yhteisten tapahtumien ja hankkeiden kautta. Ennakoiva järjestöoppija, joka osaa luoda hankeyhteistyötä ja -osaamista, on vahvoilla.

Kuva: Sirpa Lehtimäki, SPR, Aurora Nälkäpäivä-keräyksessä äitinsä Sara Suutalan kanssa

Toimenpiteet:

Luodaan joukolla uutta!

- Luodaan älykäs osaamisen ja resurssien vaihdantatalous. Markkinoidaan järjestöjen osaamista ja koulutuksia verkostoissa aktiivisesti.
- Järjestetään eläviä ja virtuaalisia verkko kohtaamisia: työpajoja, verstaita, seminaareja, kumppanuuspöytiä ja verkkoalustoja.

Järjestökompassit käyttöön!

- Kootaan yhdistys- ja järjestöohjelmia jokaiseen kuntaan.
- Kehitetään yhdessä vertaisarviointimenetelmiä ja yhdistysten laatutyötä.

Kokeileva kolmas sektori

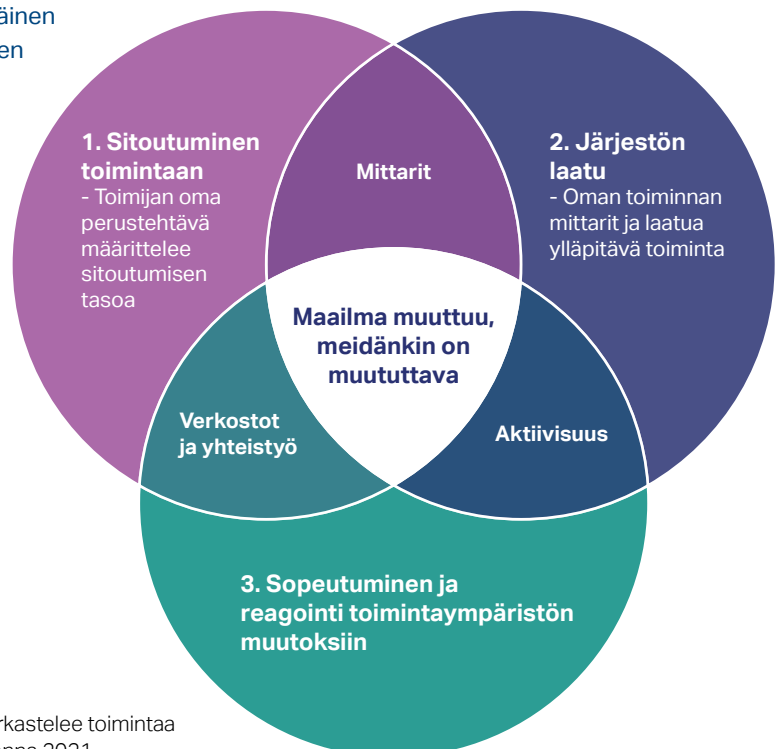
- Kehitetään yhteisiä yhdistysvirkistämöjä, joissa innostetaan kokeilemaan uusia toimintatapoja ja kumppanuuksia – vaikkapa pop up -toimijoiden kanssa.
- Hyödynnetään yhteisiä tilaratkaisuja.

Kehitetään osaamista yhdessä

- Kokeillaan tulevaisuuden järjestö -itsearviointityökalua oman toiminnan kehittämiseen.
- Järjestetään yhteisiä koulutuksia. Lisätään muun muassa järjestöjen talous-, vero- ja johtamisosaamista. Kouluttaudutaan myös tunnettuuden rakentamisessa, brändiviestinnässä sekä järjestömielikuvan hallinnassa.

Tulevaisuuden järjestö onnistuu muuttuvassa maailmassa

Varsinais-Suomen järjestöjaoston kestävä tulevaisuus -työryhmä työstää erityisesti varsinaissuomalaisille järjestöille tarkoitettua itsearviointityökalua, jolla voi tarkastella ja vahvistaa oman järjestön tai yhdistyksen vahvuutta ja muutostajavuutta yksinkertaisen mallin avulla. Mallin tarkoitus on johdatella järjestöt tarkastelemaan sitoutuneisuutta, toiminnan laatua ja sopeutumiskykyä. Mallin ensimmäinen versio valmistuu vuonna 2021 ja se työstetään useiden jäsenjärjestöjen yhteistyönä, yhdessä oppien.

Kuva: Tulevaisuuden järjestön toiminnan itsearviointityökalu tarkastelee toimintaa kolmesta näkökulmasta. Työkalun arvioidaan valmistuvan vuonna 2021.

3. Yhdessä vahvat järjestöt

Tavoite: Vahva, toisensa tunteva ja ulospäin avoin järjestömaakunta

On tärkeää, että yhdistyksillä on vahva oma identiteetti ja kehittämishenki, mutta yhdessä muiden kanssa toimimalla järjestö saa vahvuuksia, joita se ei muuten tavoita. Järjestöjen osaaminen ja toiminta voivatkin yhdessä muodostaa merkittäviä osaamiskeskittymiä. Yhteistyön vahvistamisen edellytykset ovat olemassa: Varsinais-Suomessa on olemassa aito tahto yhteistyöhön, järjestöjen osaaminen on monipuolista ja järjestökenttä on hyvin laaja. Toiminnaltaan saavutettava ja asiantuntijuuttaan jatkuvasti kehittävä järjestömaakunta on vahva. Arvot kuten yhteenkuuluvuus, avoimuus ja monikulttuurisuus ohjaavat järjestöjen keskinäistä yhteistyötä.

Ihmisten ja asiakkaiden – kaikkien ikäluokkien – aktivointi järjestötoimintaan ja ohjaaminen heille oikeiden järjestöjen ja toimintojen pariin edellyttää järjestöjen välistä tuttuutta. Yhteinen ulkoinen markkinointi ja viestintä vähentää päällekkäisyyttä ja turhaa keskinäistä kilpailua. Lisäksi se antaa myös pienille toimijoille mahdollisuuden nousta esille, mutta ennen kaikkea tehokas viestintä tarjoaa jäsenelle ja asiakkaalle parempaa palvelua. Vapaaehtoistyö- ja talkoohenkisyys vie eteenpäin.

Järjestöjen välisessä yhteistyössä tunnustetaan yhteisiä ilmiöitä. Yhteistyö mahdollistaa myös jäsenistön kohtaamiset, ystävyys-suhteet ja osallisuuden, mikä luo hyvinvointia. Tätä voidaan kehittää muun muassa hyödyntämällä tehokkaammin maakunnasta löytyviä, julkisen sektorin omistuksessa olevia lukuisia tyhjiä tai vajaakäyttöisiä tiloja. Lisäksi digitaalisilla alustoilla toteutettavat koulutukset ja hybridikoulutukset lisäävät osallisuutta, yhteisten resurssien kohdentamista ja mahdollisuuksia erityisesti pienille yhdistyksille. Tilojen monikäyttö, yhteiset koulutukset ja digitaalisuuden lisääminen tukevat maakunnan tavoitteita myös hiilineutraaliuden ja kiertotalouden osalta. Osaamista, tilojaan ja resurssejaan yhteisen hyvän tavoittelussa jakava järjestömaakunta on kustannustehokas.

Toimenpiteet:

- Rakennetaan, ylläpidetään ja kehitetään yhteisiä tiedotuskanavia ja huolehditaan myös ihmisten välisistä tapaamisista.
- Selvitetään mahdollisuus toteuttaa järjestöhakemisto ja palveluverkosto.
- Koulutaudutaan yhdessä viestinnän osaajiksi.
- Tuetaan koordinaatiota kunnissa ja kirjoitetaan esimerkiksi kunnallinen yhdistysohjelma. Käynnistetään kumppanuuspöytä-tapaamiset.
- Huolehditaan siitä, että palvelut ja tiedottaminen ovat mahdollisimman saavutettavia ja esteettömiä.

Kuvat: Daisy Ladies ry, osaamisen yhdistämistä ja osallisuutta naisten voimin.

4. Sektorirajat ylittävä kumppanuus

Tavoite: Tavoitteellinen kumppanuuksien järjestö- maakunta

Järjestöt ovat mukana monenlaisissa yhteistyömalleissa, eivät vain keskenään vaan myös julkisen sektorin ja yksityisen sektorin kanssa. Näihin usein liittyvä tehokas yhdistys- ja koulutuspalvelujen tuottaminen edellyttää järjestöiltä toimivien yhteistyömallien ja hyvien yhteistyökumppanien löytämistä myös kolmannen sektorin ulkopuolelta. Kunnat ovat useimmiten järjestöjen luontaisimpia kumppaneita, ja tulevaisuuden kunta tarvitseekin järjestöjä monenlaiseen toiminnan ja palveluiden ylläpitoon. Kuntayhteistyön tapoja on kehitetty myös osana Varsinais-Suomen järjestöjaoston toimintaa (s. X).

Sektorirajat ylittävän kumppanuuden osalta vahvistettavaa Varsinais-Suomessa on muun muassa keskinäisen yhteistyön ja toimivien yhteistyömallien tehokkaampi kehittäminen, jakaminen ja hyödyntäminen. Erilaiset kumppanuusmallit esimerkiksi kuntien kanssa tulee rakentaa niin, että ne mahdollistavat matalan kynnyksen osallistavan ja ennaltaehkäisevän työn eri sektoreilla. Mallien tulee olla vahvasti organisaatioriippuvaisia, jotta ne eivät ne kärsi henkilövaihdoksista. Päätöksentekokulttuurin tulee olla rajat ylittävää, keskustelevaa ja vaikuttavaa. Yhteistyömalleille haetaan ja esitetään esimerkkejä onnistuneista kokeiluista ja yhteistyökumppaneista kerätään yhteistä verkostoa.

Sektorirajat ylittäviin kumppanuuksiin järjestöjen, kuntien ja maakunnan kesken on kasvava tarve, joka syntyy kaikille yhteisestä tavoitteesta turvata ihmisille hyvä arki. Yhteistyö synnyttää kasvua ja luottamusta, joka kasvattaa ympäristön viihtyvyyttä. Erityisesti sektorirajat ylittävän kumppanuuden osalta korostuivat järjestöjen arvot kuten kansalaistoiminnan edistäminen, läpinäkyvyys, tasavertaisuus ja turvallisuus.

Toimenpiteet:

Järjestöt yhdessä

- Tarjotaan aktiivisesti uusille toimijoille mahdollisuutta tulla mukaan jo käynnissä olevaan toimintaan tuomaan lisäarvoa ja uutta toimintaa.
- Käynnistetään uusia eri aloilla toimivien järjestöjen yhteishankkeita, joissa hyödynnetään rahoitusmuotoja monipuolisesti.
- Rakennetaan ja testataan erilaisia kumppanuusmalleja.

Järjestöt kuntien kanssa

- Kehitetään tavoitteellisia ja selkeitä toimintamalleja yhteistyön parantamiseksi.
- Panostetaan tiedottamiseen ja innovatiivisten yhteistyömuotojen esille nostoon.
- Tehdään yhdistystoiminnan vaikuttavuusarvioita.
- Kootaan yhteistyökumppanien verkosto.

Järjestöt maakunnan kanssa

- Rakennetaan malleja toimintojen toteutukseen.
- Nostetaan osaaminen etusijalle.

Yhteistyössä kunnan kanssa

Varsinais-Suomen järjestöjaoston kuntayhteistyö-työryhmä selvittää ja kehittää monipuolisia tapoja rakentaa toimivaa yhteistyötä järjestöjen ja kuntien kesken. Ryhmä on vuoden 2020 aikana pilotoinut neljässä kunnassa kuntakäynti-toimintamallia, jossa yhdessä kunnan edustajien kanssa on selvitetty järjestöjen kuntayhteistyön edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Pilotointikäynneillä on saatu arvokasta lisätietoa yhteisten toimintatapojen luomiseen koko järjestökentälle. Kuntayhteistyöryhmän tärkeänä tukena työssä on myös Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelman hyte-työryhmän järjestöprojektiryhmän ja JärjestöSotehanke 113, Varsinais-Suomen luoma järjestöystävällisen kunnan toimintamalli (ks. seuraava sivu).

JÄRJESTÖYSTÄVÄLLINEN KUNTA

YHTEISTYÖ STRATEGISESSA SUUNNITTELUSSA JA PÄÄTÖKSENTEOSSA VARMISTAA TAVOITTEELLISEN
YHTEISTYÖN MYÖS TULEVAISUUDESSA

1

Järjestöjen toiminta ja niiden kanssa tehtävä yhteistyö on huomioitava monipuolisesti kunnan keskeisissä toimielimissä ja asiakirjoissa. (esim. johtoryhmä- ja valtuustokäsittelyt)

2

Kunnan toiminnan strategista suunnittelua tehdään yhteistyössä järjestöjen kanssa.

3

Kunnassa toimivien järjestöjen toimintaa raportoidaan systemaattisesti osana kuntaraportointia (esim. kuntien hyvinvointikertomukset)

SUJUVA KÄYTÄNNÖN YHTEISTYÖ ARJESSA VARMISTAA JÄRJESTÖJEN TOIMINNAN
HYÖDYNTÄMISEN KUNTALAISTEN PARHAAKSI.

1

Järjestöjen toiminta ja niiden kanssa tehtävä yhteistyö on huomioitava monipuolisesti kunnan keskeisissä toimielimissä ja asiakirjoissa. (esim. johtoryhmä- ja valtuustokäsittelyt)

2

Kunnan toiminnan strategista suunnittelua tehdään yhteistyössä järjestöjen kanssa.

3

Kunnassa toimivien järjestöjen toimintaa raportoidaan systemaattisesti osana kuntaraportointia (esim. kuntien hyvinvointikertomukset)

TAVOITTEELLISELLA JA YHDENVERTAISELLA TALOUDELLISELLA JÄRJESTÖ- JA YHDISTYSYHTEISTYÖLLÄ VARMISTETAAN ASUKKAIDEN TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ TOIMINTA KUNNASSA.

1

Järjestöjen toiminta ja niiden kanssa tehtävä yhteistyö on huomioitava monipuolisesti kunnan keskeisissä toimielimissä ja asiakirjoissa. (esim. johtoryhmä- ja valtuustokäsittelyt)

2

Kunnan toiminnan strategista suunnittelua tehdään yhteistyössä järjestöjen kanssa.

3

Kunnassa toimivien järjestöjen toimintaa raportoidaan systemaattisesti osana kuntaraportointia (esim. kuntien hyvinvointikertomukset)

VARSINAIS- SUOMEN SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON JÄRJESTÄMISSUUNNITELMA,
HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN TYÖRYHMÄ / JÄRJESTÖPROJEKTIRYHMÄ

Järjestöt mukana muutoksessa

Aktiivisen kansalaistoiminnan Varsinais-Suomi

Varsinais-Suomen järjestöyhteistyön tiekarttatyöllä on juuret Varsinais-Suomen maakuntastrategiassa, ja sitä toteutetaan kumppanuusnäkökulmalla, muun muassa Varsinais-Suomen kumppanuusfoorumin kautta. Meille varsinaissuomalaisille kumppanuus on enemmän kuin yhteistyötä. Kumppanuus edistää asioita suunnitelmallisesti, pitkäjänteisesti ja pysyvällä tavalla. Se on tavoitteellista vuorovaikutusta ja yhdessä oppimista, joka kulkee yli yksittäisten hankkeiden tai sektoreiden. Sille perustuva toiminta rakentuu ajan kuluessa syntyneelle luottamukselle ja toimintamalleille. Kumppanuudella rakennamme myös aktiivisen kansalaistoiminnan Varsinais-Suomea.

Varsinais-Suomen järjestökenttä on monipuolinen, asiantunteva ja vahva toimija. Järjestöjaosto on sen edustaja, järjestöfoorumi sen yhteinen verkosto, ja tiekartta sen työkalu. Tiekartta elää, muuttuu ja kehittyy kentän mukana. Se annetaan nyt toista kertaa innostunein ja odottavin mielin järjestökentän purtavaksi, toivoen aktiivista ja rakentavaa keskustelua. Järjestöjen ja maakunnan välinen alueellinen yhteistyöelin, maakunnan yhteistyöryhmän järjestöjaosto, sopii osana työskentelyään tarkemmin kehittämisspolkujen toteuttamisesta, vastuunjaosta ja priorisoinnista. Tapahtumakutsut, uutiset ja muuta lisätietoa järjestöyhteistyöstä löydät Varsinais-Suomen kumppanuusfoorumin verkkosivuilta.

www.jarjestöfoorumi.fi

www.kumppanuusfoorumi.fi

Tule mukaan – tehdään yhdessä!

Kuvaaja fauxels palvelusta Pexels

Varsinais-Suomen liitto
PL 273 (Ratapihankatu 36) 20101 Turku
Puh. (02) 210 0900
kirjaamo@varsinais-suomi.fi
www.varsinais-suomi.fi

